Ч. 193 (11.161). Львів, середа 31. серпня 1927. Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem. Рік XLV

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто по іт. щадн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло", Львів. — Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. — За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Око за око.

(Від нашого кореспондента.)

Париж, 23. серпня 1927.

I.

Виходячи ранком з дому, ми бачили в руках прохожих свіжі видання газет з заголовками в товстих буквах на першій стороні: Сакко і Ванзетті мертві. Значить, доконалось! Сидячи тепер, 9 година ранком, на терасі маленької кав'ярні нашого кварталу, чуємо зблизька й здалека оклики кольпортерів: Купуйте надавичайні видання! Тому не більше трьох годин, по тому боці океану, в архи-модерній кримінально-карній обстанові покінчили — нарешті! — своє семилітнє вижидання смерти нещасні жертви свойого анархістичного замотичення і одночасно англьо-саксонської законої невмолимости. Нарешті! Бо не що інше, як саме тільки цей жорстоко довгий час вижидання смерти, нестерпний для пересічного европейця, який американські відносини наложили двом засудженим, — ніщо інше, як цих сім літ животіння на крайчику між життям і смертю, не спричинило в світі того вибуху милости й обурення, якого ми є свідками від кількох тижнів.

— Як можна так довго мучити засуджених? — питається европейський загал. І як можна після такого безконечного проволікування екзекуції — відмовити помилування?!

Та сталося. І прилучивши й наш слабонький голос до голосів загально-европейського протесту, нині можемо прислухатися й другій стороні, себто придивитися мотивам, які заставляють американців безоглядно й невмолимо виконувати їх суворий закон із цілою його зимною, жорстоко-модерною процедурою. Сторінка з американської, а навіть — ширше беручи — англьо-саксонської психольоґії.

II.

Не на десятки, а на сотки, може й тисячі, числити можна у Франції випадки, що убивець, свідомий і розважливий убивець, відбувши кілька місяців слідчої вязниці, стає перед судом присяглих (мимоходом: присяглих *jurés* а не присяжних *assesseurs*) у товаристві зручного, впливового, проречистого адвоката тай після довшої або коротшої розправи виходить на вулицю свобідний, іноді ще й серед оплесків дурнуватої публики. Тимчасом жертва його любовної або грошевої пожадливости чи пімсти гниє собі, непомщена, в сирій землі. Буває таке, що син або мати убитого потім мусить стрічатися в житті з непокараним убивцем їх найрідніших. Така собі, бачите, французька, а то й загально-европейська, правова чутливість. Загально-европейська? Так, але з одним виїмком: з виїмком Англії.

Англьо-саксонська морально-правна свідомість вирощена з інших основ і з інакшої атмосфери, як в решті Европи, скажімо західної Европи. Джерело англьо-саксонського законодавства — старогерманське право, суворе й тверде: Хто вбив, буде вбитий. А моральна атмосфера англьо-саксонського світа: реципований і воскрешений протестантством дух старозавітної, юдейської, карн-відплати: око за око, зуб за зуб.

Коли в решті Европи все ще товчаться, раз голосніше, раз тихше, сварки про те, чи кара смерти моральна і доцільна, дебата, якій завдячуємо між іншим моторошно-дотепну репліку: нехай панове убивці перші скасують кару смерти! — то в Англії таких дебат серед серіозних людей ніколи не бувало і не буває. Англійцеві „ясно" і „самозрозуміло", що хто вбиває другого, той і буде вбитий, і ніщо його від кари смерти не виратує. До того слідство і розправа там переводиться швидко, ще під свіжим враженням злочину, а день-два після засуду, два-три тижні (або й менше) після злочину, виновник іде під шибеницю, які-б там і не були психольоґічні мотиви його вчинку: любов, заздрість, лакомство, чи що. Це відоме, архивідоме кожному англійцеві, а результат такий, що убивств і екзекуцій в Англії дуже мало, безконечно менше ніж убивств і *nota bene!* екзекуцій прим. у чутливій і вразливій Франції.

III.

Як багато інших прикмет і признак, американці унаслідили від англійців також питоме англьо-саксонське розуміння злочину й кари. Із цього становища расовому американцеві було ясне й самозрозуміле: той, хто вбив податкового (чи банкового) служачого (з яких би там мотивів, хочби навіть тому, щоби зрабовані з його рук гроші повернути на „високі", „ідейні" цілі анархізму), — буде покараний смертю; очевидно, коли буде зловлений. Зловлено й після довшого слідства засуджено як виновників Сакка і Ванзеттія, і англьо-саксонський пуританин з глибини свойого морального й правного почування уважав самозрозумілим і неминучим покарати їх смертю. Що анархісти кидають за це бомби, а сантиментальні люди милосердяться — це не може спинити ходу законної машини. Інакше — англьо-саксонець перестав би бути самим собою.

Але чому аж сім літ вижидання? Тому, відповідає американець, що засуджені і їх оборонці надуживали всяких ключок судової процедури, щоби припинити і припізнити вимір закона. Тих сім літ муки — нехай вони припишуть самі собі; не булиб вони „крутили" в нетрах судової процедури, то Сакко і Ванзетті вже давно, бодай шість років тому, булиб сіли на електричний стілець і — справедливість булаб заспокоєна.

Так мізкує собі типічний американець. І не можна заперечити, що в своїй сфері ідей він має рацію і льоґіку за собою.

IV.

Одначе — відповідають оборонці обох покараних — інша річ рація й льоґіка, а інша — фактичний стан. І вони силкуються доказати, що Сакко і Ванзетті невинні, бо хтось інший (невідомий зрештою) доконав був злочину. Щоб відповісти по совісти, перед самими собою, на цю фактичну проблему, на це нема в нас найменшого сліду доказового матеріялу, ні за, ні проти, і наша европейська чутливість у таких випадках: *in dubio mitius* у сумнівах лагідніше. Одначе й тут американці мають свою відповідь, яка — не можемо не признати — зробила сильне враження на сторонніх. Супроти широкої аґітації і щоб їй підорвати ґрунт, американці передали були всі акти справи, з усіми доказами за і з замітами проти, колеґії, зложеній з найвизначніших мужів науки, незалежних від судів і суддів, недоступних сторонничости, вищих над злоби й підступи політичної аґітації — ректорам університетів, політехнік, то що. І після основного перестудіювання справи колеґія ця, цей збір найвищих моральних та інтелектуальних поваг і робітників країни одноголосно заявив, що Сакко і Ванзетті винуваті в злочині убивства. Така одноголосна заява захитала сумнівами щодо фактичного боку справи.

Полишилося одно: милосердя, помилування. Але англьосаксонець не знає помилування для убивців. Хто вбив, буде вбитий. І не можна навіть сказати, що тероризм, який революційні елементи розвинули проти орґанів американської влади, погіршив становище засуджених. З тероризмом чи без — їх доля булаб однакова.

В. Левицький.

Про стан сучасної музичної культури на Радянській Україні.

1. Українізація та пролетаризація.

На цю тему виголосив відчит у Львові дня 27-го серпня голова Музичного Інституту у Харкові, Пилип Козицький, зупинившись у нашім місті на два дні в переїзді з музичної виставки у Франкфурті. З огляду на те, що ця тема для нас зовсім нова і що в Галичині фактично навіть музичні фахівці не знають єливе нічогісенько про музичний рух на Радянській Україні, хочемо коротко переповісти головні думки та факти з обширного, більш 2-годинного відчиту, якого стокільканацять осіб нашої інтеліґенції вислухало у найбільшім скупченні.

Революція на Україні стала переломовим моментом у ділянці музичної праці, як і в усіх інших. Селянська та робітнича маса не мала за царського режиму доступу до музичної освіти. Першим гаслом нової революційної праці було: ліквідація музичної неграмотности. В цьому треба розуміти все: від перших підстав музичної освіти аж до високої музичної культури і творчости. Другим гаслом: розвиток музики національної. У цьому треба розуміти: створення національної музичної культури по формі, а радянської по змісту. Третім гаслом: використати музику як чинник політично-освітній.

Музична освіта в царській Росії не вдоволяла нас з двох причин: 1) вона нехтувала, а навіть переслідувала українську музику, 2) її метода праці були заскорузлі, трафаретні. Царські музичні школи ґуртували тільки виконавців; треба було ввести туди нові методи і знищити рутину. Стара консерваторія це була — як казав один професор — низка приватних кляс, обєднаних спільним дахом. Завданням українських радянських установ стала в першу чергу українізація та пролетаризація істнуючих музичних шкіл. Пролетаризація означувала: дати доступ селянству та робітництву до консерваторій, які були досі доступні тільки для багатих.

На Рад. Україні є нині 3 типи музичних шкіл: 1) музичні інститути, 2) музичні технікуми і 3) муз. професійні школи. Крім цього початкову музичну освіту дають теж і в трудових (народніх) школах. Кожний із згаданих 3-ох типів шкіл дає іншу спеціяльність. Дві перші є вищими школами, третя середньою. (У Рад. Росії є інший поділ: там Муз. Інститут є вищою школою, Муз. Технікум середньою, проф. школа — нижчою).

Інститут підготовляє т. зв. музичного інжиніра, себто того, що впливає на масу — композитора, вчителя-педагоґа, орґанізатора масової роботи (хорів, орхестр, то-що). Технікум підготовляє справних виконавців найвищої кваліфікації. Професійна школа — акомпаніяторів, настройщиків, конструкторів муз. інструментів. Ця школа є підготовчою для двох перших. При профшколі істнують теж дітоні відділи для учнів нижчих шкіл. У кожній з них навчання трохрічне; повний музич. курс — 9-літній.

Інститутів є три: в Києві, Харкові, Одесі; в них зєднане музично-драматичне мистецтво; разом було в них 793 учнів за 1926/7 р. Технікумів є 6: у Києві, Харкові, Одесі, Полтаві, Винниці, Дніпропетровську; учнів було в них 1204; у профшколах було 4.915 учнів.

Крім них є ще спеціяльні музичні курси — заведення тимчасового характеру для всіх, що переросли віком профшколу, а хотять здобувати дальшу музичну освіту. Таких курсів є 10.

Професори обовязані у всіх музичних школах викладати українською мовою. Скрізь заведені нові предмети, як історія української музики, літератури, народньої пісні, — скрізь проходять твори українських композиторів, головно вокальних. При Інститутах є теж кляси народніх інструментів, як кобза та „гармоніки" й окремі виклади про збирання народніх пісень і матеріялів до музичної культури.

Поширювання музичної культури між масою, головно селянською, не йде так легко, як можна би сподіятись. Селяни нерадо посилають своїх дітей до музичних шкіл, бо не вірять, що музика може стати для них професією, дати їм хліб. Найбільше селян є в клясах вокальних, а не інструментальних. Ось кілька статистичних даних про процентне відношення в ріжних музичних школах:

В Інститутах: 40,2 проц. українців, 18,1 проц. росіян, 38 проц. жидів, 1,03 проц. поляків, 7/10 проц. німців, 1,05 проц. інших.

У техніках: 28,9 проц. українців, 26 проц. росіян, 41,4 проц. жидів, 1,03 проц. поляків.

Є надія, що процес українізації у вищих школах буде приспішений. Покищо є труднощі з підручниками, яких бракує; праця над ними йде пильно. Академія складає саме тепер термінольоґічний музичний словник.

До незавного часу музичні шко-

ли були тільки державні; аж тепер основано деякі приватні. Плата в державних школах ріжноманітна: для частини учнів безплатна, для частини з великими полекшами. Метода пролетаризації цих шкіл основана на т. зв. системі тарифікації всіх категорій учнів. В Інститутах є 11,6 проц. робітників, 11,5 селян, решта службовиків (трудова інтелігенція).

Міська рада у Львові.

През. Децикевич про управнення ради і її президії.

Від п. Володимира Децикевича, який в січні 1918 р. як заступник тодішнього австрійського намісника покликав до життя тимчасову міську раду у Львові і переводив усі переговори для її створення, дістаємо ось які правні поміщення на тему, якою тепер цікавиться вся преса у Львові. — Ред.

Від довшого часу обговорюється в пресі справа розвязання міської ради у Львові і ведеться на цю тему жива полеміка. Одні кажуть, що ця міська рада є зовсім рівна легальній раді, якої розвязання підлягає умовам, поданим у статуті міста Львова, а в наслідок цього в разі розвязання ради президент і віцепрезиденти лишаються на своїх становищах і полагоджують громадські справи аж до вибору нової ради (§ 112). Інші є думки, що теперішня міська рада, її президент і віцепрезиденти є лише органами, покликаними адміністраційною владою, так, що можуть бути цею владою свобідно відкликані та заступлені іншими органами. Для вирішення цього питання слід сягнути в минуле.

Коли в 1915 р. тодішній австр. намісник уважав конечним розвязати львівську міську раду, то дійсні краєві власти, покликані на основі статуту міста Львова видавати зарядження, що дотичили тимчасової полагоди справ до часу введення нової міської ради, себто намісництво і Краєвий Виділ, покликали до заряду міста правительственного комісаря. Вони знехтували при тім установи § 112, на основі котрого до часу вибору нової міської ради президент і віцепрезиденти остають на своїх становищах, полагоджують біжучі громадські справи і виконують при виборах права, прислугуючі міській раді.

Проти поминення президента і віцепрезидентів підносилися вже тоді заміти. Одначе влада могла оправдати свій розпорядок тим, що в часі розвязання міської ради — а це тоді уважалося необхідним — президент і віцепрезиденти міста не були у Львові присутні, тому виконання постанови § 112 ст. в цьому стані було фактично неможливе. На всякий випадок це зарядження набрало правної сили і на тому треба опирати всякі дальші міркування в тій справі.

В особі правительственного комісаря зосереджувалася ціла влада в громаді. Йому належалися всі права як президента міста, так і міської ради. Додана правительственному комісареві прибічна рада була тільки тілом дорадчим і її рішеннями правительственний комісар не був зовсім звязаний.

Зміни того правного стану довершив щойно рескрипт президії Намісництва з дня 31. І. 1918 ч. 2148/пр. в цей спосіб, що краєві власти покликали на місце дотеперішньої одної особи, а саме правительственного комісаря, орґан зложений з більшої скількости осіб. Зокрема власти іменували крім правительственного комісаря також і його заступників, а крім цього і тимчасову раду, зложену анальоґічно до виборної міської ради зі сто членів, і означили при тому круг ділання осіб, покликаних до управи.

Причини, іза яких краєві власти видали цей розпорядок, як рівнож і компетенції того нового тіла, яким була тоді тимчасова рада, є означені у згаданому вже рескрипті, що дослівно звучить:

„Прямуючи до привернення громаді міста Львова повної самоуправи, до якої громада ця має всі права на основі закону, краєві власти мусять рахуватися з фактом, що мандат давньої міської ради внаслідок розвязання правно вигас. У слід за тим можна би проти її реактивування піднести закиди правного характеру, а переведення нових виборів вимагає приготовчої праці, яку деякі в теперішніх умовинах уважають невказаною. Одначе тому, що фінансове та господарське положення громади міста Львова, як також інтерес її мешканців, вимагають ширшої, як до цеї пори, співучасти представників населення в тимчасовій управі міста, то Намісництво в порозумінні з Краєвим Виділом, не будучи на разі в силі ніяких з попередніх двох способів привернути самоуправу, в місце дотеперішньої прибічної ради, доданої до помочі правительственному комісареві, покликує в життя тимчасову раду, котра в складі 100 осіб і з широким кругом ділання, що має обнимати цілість кругу ділання легальної міської ради, буде при урядовім комісареві, зглядно при його заступниках полагоджувати громадські справи аж до — як слід надіятися — вже недалекого часу виборів, згл. введення в урядування нової ради. Щодо відношення урядового комісаря до цеї тимчасової ради, то Намісництво в порозумінні з Краєвим Виділом заряджує, що правительственний комісар має і надалі полагоджувати громадські справи цілком самостійно, одначе є обовязаний у справах, зганих в §§ 35, 36, 37, 38, 41 і 42 букви ц, д, е, ф, статута міста Львова — оскільки взагалі ті справи підходять під поняття тимчасового полагоджування справ по думці § 112 статута — засягати ухвали тимчасової ради і є тою ухвалою звязаний".

Стан правний, витворений рескриптом з 31. січня 1918 р., був тому цілком ясний, і в цей правний стан рескрипт тимчасового управляючого комітету з дня 12. січня 1919 ч. 14/19/В. А. не вніс ніякої суттєвої зміни.

Тим рескриптом постановляється, що тимчасовій міській раді, покликаній в життя рескриптом президії Намісництва з 31. січня 1918, признається всі права, прислугуючі міській раді по приписам статута міста Львова. Рівночасно постановлено, що та рада має відтепер складатися зі 150 членів, при чому 50 нових членів рада кооптує, як рівнож рада буде мати право кооптації радних на всі опорожнені місця, а також на ті, які можуть у майбутности опорожнитися.

З тих постанов, головно з того, що тимчасовий управляючий комітет покликався виразно на рескрипт Намісництва, що говорить про раду, покликану до життя Намісництвом, наглядно виходить, що правний характер тої ради не уляг основній зміні. Тому і після переміни, довершеної тимчасовим управляючим комітетом, тимчасова рада лишилася й на дальше органом, який походить з іменування з доданим правом кооптації. Наступило тільки нове означення її кругу ділання таким чином, що права, які вона мала вже на основі рескрипту президії Намісництва з 31. січня 1918 р., поширено на всі права, статутово признані львівській міській раді. Поширення її прав, довершене тимчасовим управляючим комітетом, відносилося головно до вибору президента міста і віцепрезидентів. Це право на основі рескрипту президії Намісництва з 31-ого січня 1918 року не було признане тимчасовій раді, тому, що влада покликала тоді до управи правительственного комісаря. Коли рескриптом тимчасового управляючого комітету надано тимчасовій раді також право вибирати президента і віцепрезидентів, то це значило лише, що влада рішила змінити спосіб назначування голови управи та що на чолі управи замісць іменованого владою комісаря мав відтепер стояти президент, вибираний тимчасовою радою. Одначе таксамо як і тимчасова рада внаслідок рескрипту тимчасового управляючого комітету не стратила свого характеру тіла, походячого з іменування, таксамо і президент, вибраний тою радою, не міг стати президентом з правним характером президента, вибраного радою, яка походить з виборів.

Це є правні причини, які оправдують думку, що постанови § 112 стат. не відносяться до теперішньої президії громади міста Львова.

До такого заключення доходить на основі поданих вгорі думок, без огляду на те, чи рескрипт тимчас. управляючого комітету признається законом, чи тільки адміністраційним розпорядком. В разі признання цього рескрипту законом, належалоб тимчасовій раді признати право внесення відклику проти розвязання, тому, що таке право по приписам статута прислуговує міській раді, що походить з вибору. На становище президента не мало би це одначе ніякого впливу.

Із сказаного виходить, що арґументи за полишенням теперішньої президії в уряді на випадок розвязання тимчасової міської ради безстійні. Навпаки — правний стан допускає іменування правительственного комісаря.

БОРИС ПІЛЬНЯК. 7)

Оповідання Непогашеного Місяця.

У Попова купами лежали по всіх кутах книжки, але такої простацької про звичайну людську любов, про звичайні звязки, про звичайне життя, про сонце, людей і про звичайну людську радість — такої книжки у Попова годі було найти.

— Ось тобі революційна література, — жартуючи сказав Ґаврілов. — Ну, гаразд, ще раз прочитаю Толстого. Як же він чудово пише про ті старі рукавички на балі. — І Ґаврілов насупився, замовчав на мить та сказав тихо: — Я Тобі, Альошка, не казав, аби на пусте діло часу не тратити. Був я сьогодні у „начальства" і в шпиталі у професорів. Професура вченістю пописувалася. Я не хочу давати себе різати, безумовно, що я проти... Завтра йду під ніж... Тиж прийди до шпиталю і не забувай приятеля. Моїм дітям і жінці нічого не пиши. Пропавай! — і Ґаврілов вийшов із кімнати, не стиснувши Попову руки.

Перед готелем стояло крите авто. Ґаврілов сів і велів: „до дому, до вагону", — та й авто поїхало переулками. На бічному шляху місяць сховзувався по шинах. Пробігла собака, заскавуліла і сховалася у далечіні чорної тишини шин. При східцях вагону стояв вартовий і завмер на вид командарма. Виріс у вагоні посильний, висунув голову кондуктор — блиснуло у вагоні електричне світло, і залягла німа, блакитна, провінціональна тишина. Командарм перейшов до спального купе, зняв чоботи, надів нічні капці, розщібнув комір ґімнастьорки й задзвонив: — „чаю". Перейшов до сальону й присівся до настільної лямпи; кондуктор приніс чаю, але командарм не торкнувся його. Командарм довго сидів над книжкою, над „Дитячим і юнацьким віком", читав, думав над книжкою. Потім перейшов до спальні, приніс велику записну книжечку, задзвонив, сказав свойому вістовому: „будь ласка, чорнила", — і помалу, думаючи над кожним реченням, почав писати. Написав одного листа, перечитав, одну мить подумав, вложив у коперту і заклеїв. Написав другого листа, подумав, вложив у коперту, заклеїв. Та й третього листа написав, дуже короткого, писав нашвидку — і запечатав, не читаючи більше. У вагоні стояла німа тиша. Завмер у підніжок вартовий. Завмерли в коридорі посильний і кондуктор. Гейби час завмер. Довго лежали перед командармом листи, у білих копертах, із адресами зверху. Тоді командарм взяв велику коперту, вложив до неї усі три листи, запечатав і на коперті написав: „Відчинити після моєї смерти."

III.

СМЕРТЬ ҐАВРІЛОВА.

В день смерти Ґаврілова впав перший сніг. Місто затихло білою тишею, побіліло, вспокоїлося, з дерев за вікнами струшували сніг синички, які прилетіли зпоза міста разом із снігом.

Професор Павло Йванович Кокосов завжди прокидався у сім годин вранку і в ту саму пору прокинувся у день операції.

Професор висунув голову зпід коври, відхаркнув, витягнув волосату руку до нічного столика, привичним рухом намацав окуляри, насадив їх на ніс і просунув скла у волосся. За вікном на березі порошила снігом синичка. Професор надягнув халат, сунув ноги в домашні капці й пішов до купальні.

В хаті було ще тихо тоді, коли професор прокинувся, але коли він кахикаючи виходив з купальні, в їдальні галасувала вже його жінка Катерина Павловна чайною ложечкою, мішаючи професорові цукор у склянці чаю. І галасував уже в їдальні самовар. Професор вийшов до чаю в халаті й у капцях.

— Добрий день, Павле Йвановичу, — сказала жінка.

— Добрий день, Катерино Павловно, — сказав чоловік. Професор поцілував жінку в руку, сів напроти неї і вигідніше поправив собі серед волосся окуляри. Мовчки сьорбнув проф. чаю, збіраючися щось-таке сказати, що сказати годилося. Але звичайний хід раннього чайного обичаю перервало дзеленькання телефону. Професор подивився строго на двері до кабінету, де дзвонив телефон, підзорливо глянув на жінку, на ту підстаркувату вже товстеньку жінку в японському кімоно, встав і підзорливо підійшов до телефону. До телефону ввійшли слова професора, сказані особливо старечим голосом і мрукливо:

— Ну, ну, слухаю вас. Хто дзвонить і в чому річ?

В телефоні сказали, що говорять зі штабу, що в штабі відомо, що операція назначена на пів на девяту, що зі штабу питаються, чи може треба якоїнебудь помочі і чи треба може прислати за професором авто. І враз професор розгнівався, засопів у слухавку і забурмотів:

...Я треба вам знати, служу громадянству, а не окремим особам, так, так, добродію, і на клініку їду трамваєм, добродію. Я, вибачте мені, виконую свій обовязок совісно і сьогодні теж не бачу причини, чому не маю їхати трамваєм.

Професор голосно кинув слухавку, зірвав розмову, зафиркався і задихався та повернув до столу, жінки, чаю. Посопів трохи, покусав вуса але дуже швидко вспокоївся. Знову подивилися зпоза окулярів очі, цим разом зосереджені й розумні. Професор промовив тихо:

— Захворіє у Печихвостах мужик Іван, пролежить три тижні на печі, потім помолиться, постогне, порадиться з цілою родиною і поїде до повітового шпиталя до лікаря Петра Йвановича.

(Продовження буде.)

Виборчі висліди.

ВОЙНИЛІВЩИНА.

У 41 селах Войнилівщини, крім Сільце і Цвітови, вибори випали для нас дуже корисно. Заслуга в цьому лежить по всіх наших організацій УНДО на селах, котрі як слід виповнили приняте на себе завдання. Ніде, крім двох згаданих сіл, мазові війти і їх прихвостні не вдобули навіть 10-ої части голосів. Наші виборчі комітети зуміли усунути на бік усякі мікусобиці і повести громадянство до виборів одним фронтом. Зрештою про це найкраще свідчить вислід виборів по селах, а саме: **Войнилів на 40 радних, 16 українців, 6 поляків і 18 жидів; Тумані** на 40 радних 30 українців і 10 мазурів-кольоністів (з першого кола); **Доморів на 24 радних 22 українців, 1 поляк і 1 жид; Мединя всі 24 радних українці; Слобідка всі 16 радних українці; Довга Войнилівська** всі 32 радних українці; **Левіці** всі 32 радних українці; **Дубовиця** всі 16 радних українці; **Сівка Войнилівська** всі 32 радних українці; **Дуброва на 16 радних 13 українців, 3 поляків; Перегінсько** всі 24 радних українці; **Долпотів** всі 24 радних українці; **Сільце на 24 радних 15 українців, 2 поляків, 7 жидів (тут через нечувані надужиття при виборчім акті свідомі українські громадяни стрималися від голосування); Колодіїв на 16** радних 12 українців, 4 поляків; **Мошківці** всі 24 радних українці; **Гуменів усі 32** радних українці; **Цвітова всі 16 радних** українці (але тут виступали незорганізовано і тому добір радних сумнівної вартости); **Середне** всі 24 радних українці; Дуба на 16 радних 12 українців, 4 поляків. У кождій громаді до ради увійшов один вірилїст, очевидно — поляк. Цей вислід виборів треба завдячити праці Повітового Народнього Комітету УНДО, котрого головою є п. **Юрій Ґаджаровський** з Войнилова. Повітовий Комітет устроїв віча в Дорогові, Колодійовій, Сільци, Небилах і у Войнилові. Цілий перелвиборчий час Повітовий Комітет утримував повітову виборчу канцелярію.

ПІДГАЄЧЧИНА.

В селі **Вербові** вибори випали для нас дуже корисно тому, що українці виступали зорганізовано. На 40 радних вибрано всіх 40 самих свідомих громадян. На жаль, найшлося 4-ох темних духів, що підмовили бувшого наказного війта, щоби вніс протест проти важности виборів. Протест підписало всього 10 людей, з котрих ціле село посміхається.

ХИРІВЩИНА.

На основі компромісу з жидами мало ввійти до громадської ради в **Хирові** 8 українців, 12 поляків і 12 жидів. Але компроміс не вдоволив деякі амбітні одиниці і серед жидів і серед українців. Особливо „відзначились" деякі люди, знані з ворожого відношення до культурно-освітних установ і до кооперативи, своїми виступами проти народніх кандидатів, означених Українським виборчим комітетом зпоміж наших молодших громадянських діячів. Що правда, ця кирилиця не вдалась і українці приступили до виборів зорганізовано й солідарно. Зате жидівська опозиційна партія „Ріфа" розбила компроміс у II. колі, через що українці стратили один мандат. Наслідком того склад нової ради представляється так: 7 українців, 12 поляків і 13 жидів. Усі українські радні — націоналісти. Всі три національні групи внесли проти виборів протест. — У хирівськім окрузі вибори випали так: **Посада Хирівська на 16 радних** 8 українців свідомих націоналістів і 8 поляків. **Слохині**: українці до виборів не приготовились, тому на 16 радних вибрано 15 поляків і тільки одного українця. Українці внесли протест. **Городовичі**: на 24 радних всі свідомі українці. Наказний війт вніс протест. **Вовча Дол.**: на 16 радних 12 українців (8 націоналістів і 4 безпартійних) і 4 поляків. Проти вибору внесли українці протест. **Полина і Сливница**: 15 українців на 16 радних (15 українців-націоналістів і 1 поляк езуїт). Обі сторони внесли протест. **Березів і Тарнавка**: всі 16 радних свідомі українці. **Сушиця Мала і Бойковичі**: на 16 радних вибрано 12 свідомих українців і 4 поляків. **Сушиця Велика**: на 24 радних 20 свідомих українців, 1 ренегат, 2 жидів і 1 поляк. **Терло**: на 16 радних 12 українців і 4 жидів. **Росохе**: всі 16 радних українці-націоналісти. **Лібухова**: всі 16 радних свідомі українці. Цей вислід виборів завдячуємо витревалій праці Повітового Виборчого Комітету в Хирові, зокрема його голови **Франца Липецького**. У всіх селах заложено місцеві виборчі комітети Українського Нац.-Дем. Обєднання, а в самому Хирові отворено повітову виборчу канцелярію, яка кермувала цілою виборчою акцією в повіті.

ЗАЛІЩИЧЧИНА.

Дня 6. липня відбулися вибори в селі **Дунів**. На 16-ох радних вибрано 15-ох свідомих українців, а один прослизнув у раду завдяки панській ласці. Дня 8. серпня відбулось перше засідання нової ради, на котрім вибрано війтом секретаря чит. „Просвіти" Дмитра Макуха. — В селі **Хмелева** вибрано на 24 радних 20 свідомих українців з Українського Національно-Демократичного Обєднання і 4 комуністів. Між вибраними є 3 жінки: дві як радні і одна як заступниця. Одна з жінок має укінчену середню школу. До ради увійде ще вірилїст поляк. Добрий вислід виборів треба завдячити політичній свідомости наших громадян і солідній праці тих інтеліґентів, що живуть у селі.

ДОБРОМИЛЬЩИНА.

Дальший вислід виборів у добромильськім повіті представляється так: **Передільниця на 24 радних 24 українців; Грабівниця на 16 радних 12 українців; Новосілки на 16 радних 7 українців; Лопушиця на 16 радних 14 українців, Мигова на 16 радних 16 українців, Волиця на 12 радних 11 українців, Військо на 24 радних 24 українців.**

БАЛИГОРОДЩИНА.

В **Балигороді**, ліського повіту, вибори відбулись 7. і 10. серпня. На 24 радних і 12 заступників вибрано: 12 (6 заст.) жидів, 7 (3 заст.) поляків і 5 (3 заст.) українців. На жаль, один певний мандат ми стратили тому, що один з наших не хотів приняти мандату і зрікся його в хосен поляка. Проти вибору внесено протест.

ПІДГАЄЧЧИНА.

Досі наспіли до нас виборчі висліди з отсих громад повіту Підгайці: **Боків**: I. коло 6 радних і 3 заступники, самі поляки. II., III. і IV. коло по 6 радних і 3 заступники, всі свідомі українці-націоналісти. Хрунівська ліста ганебно провалилася. Хруні з поляками внесли протест. **Загайці**: вибрано 6 українців і 10 поляків. **Заставче**: вибрано 24 радних, самих свідомих українців. Поляки і хруні внесли протест. **Іщків**: вибрано 32 радних середних літ. Усі вони свідомі українці. Протесту не було. **Середне**: на 24 радних вибрано 18 свідомих українців. Полякам дісталося I. коло. **Соколів**: з вибраних 32 радних припадає українцям 11 радних і 6 заступників. Поляки внесли протест. **Старе-Місто**: вибрано 14 радних свідомих українців, 6 жидів і 4 поляків. Поляки внесли протест, який підписали і деякі наші громадяни з причини своєї пустої амбіції.

Памятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

Останні вісти.

ПОХОРОНИ САККО І ВАНЗЕТТІ.

Льондон, 29. серпня 1927.

Вчора в Бостоні були похорони Сакко і Ванзетті. У похороннім поході, що йшов до крематорії, взяли участь десятки тисяч людей. Похід був довгий на 8 миль (англ.). Похорони були без релігійного обряду. Членкиня комітету „Сакко і Ванзетті" міс Довенси у промові назвала обох убитих жертвами світової плютократії.

ЧАНҐ-ЦО-ЛІН ПРЕЗ. ЦІЛОГО КИТАЮ?

Льондон, 29. серпня 1927.

В Шанґаю кружляють чутки, що ген. Чанґ-Цо-Лін задумує обняти президентуру всього Китаю.

САККО І ВАНЗЕТТІ СПОЧИНУТЬ У КРЕМЛІ.

Москва, 29. серпня 1927.

Аґ. Вск. подає, що уряд СРСР згодився на предложення ам. комун. партії уладити величаві похорони Сакко і Ванзетті і помістити їх тлінні останки в Кремлі.

НАСЛІДНИК ВОЙКОВА.

Варшава, 29. серпня 1927.

Уряд СРСР порішив уже справу наслідника по Войкові і предложив польському урядові внесеня на уділеня згоди Дмитрові Вас. Богомолові, б. шарж д афер посольства СРСР у Відні і першому секретарові посольства СРСР у Льондоні.

ПРОТИ КАРИ СМЕРТИ.

Берлін, 29. серпня 1927.

Заг. нім. робітничий союз із спорідненими організаціями уладив у трептівськім парку віче при участи около 100 тис. людей. Ухвалено резолюції за скасуванням кари смерти.

УНЕВАЖНЕННЯ ВИБОРІВ У КОВЛІ.

Луцьк, 29. серпня 1927.

Воєвідство уневажнило вибори до м. ради у Ковлі. По Корці, Острозі, Рожищах і Володимирі Вол., це вже пяте місто, в якім уневажнено вибори.

НАРАДИ В СПРАВІ СКЛИКАННЯ СОЙМУ.

Варшава, 29. серпня 1927.

Зачувати, що президент Польщі покличе до себе до Спали віцепрем. Бартеля для обговорення посольського внесення про скликання сойму. Опісля віцепрем. Бартель поїде до Друскенік, де справу скликання сойму обговорить із марш. Пілсудським.

ПОМІЧ ДЛЯ ХЛІБОРОБІВ У СХ. ГАЛИЧИНІ.

Варшава, 29. серпня 1927.

Уряд призначив на кредитову поміч для дрібних хліборобів у Сх. Галичині 2 міл. зол. Поміч цю признаватиметься на 5 проц. у річнім відношенні, виключно за посередництвом пов. кас ощадности.

Біржа.

ГРОШІ.

Америк. долар 8,90, при спокійній тенденції. Банк Польський платив за дол. в готівці 8,88, за Ню-Йорк 8,91.

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

НОВИНКИ.

— Щоби не стрінутися з докором Вп. Наших Передплатників, пригадуємо, що дня 5. вересня ц. р. починаємо здержувати висилку часопису Передплатникам, що залягають з передплатою.

— Пилип Козицький, український композитор, якого відчит переповідаємо в нинішнім числі, людина молода; ур. 1893 р. на Київщині, у Летичівці. Скінчив київську консерваторію, де вчився у Ґлієра та Яворського. Від 1917 р. викладав у Драматичнім Інституті Лисенка в Києві історію української музики; згодом став деканом диріґентського факультету. Від 1925 р. є інспектором музичних справ управління політосвіти у міністерстві народньої освіти в Харкові і головою Вищого Музичного Комітету. Одночасно викладає у Муз.-Драм. Інституті курс історії української музики, працює в редакції журналу „Музика" і є заст. голови Музичного Т-ва ім. Леонтовича. Його композиторська праця незвичайно багата та різноманітна. Написав з десяток романсів, 8 фортепянових прелюдій, кільканацять хорових композицій, струнний квартет, музику до пєс „Леґенда про пісню" Комчерги, „Козак-голота" Ф. Лопатинського, до пєс виставлених „Березілем" „Село" і „Сава Чалий" (у постановці Ф. Лопатинського), „Король бавиться" (у постановці Тягна). Крім цього помістив по журналах і часописах цілу низку статтей на музичні теми і про українських композиторів.

— Союз українських власників реальностей у Львові повідомляє: Повідомляється інтересованих, що Союз українських власників реальностей міститься при вул. Костюшка ч. 1 а. II. пов. спільно з Народньою Організацією українців м. Львова. Години урядові між 1—2 попол. Уділяється безплатно інтересованим усяких інформацій дотично посідання реальностей, їх продажі або купна, устадення виміру податків, виготовлення рекурсів і т. п. Союз припоручає на бажання власників совісних рутинованих адміністраторів реальностей. Тому, що від скількости членів залежить і скількість наших відпоручників до адміністраційних і інших установчих властей кожний власник-українець повинен стати зараз членом нашого Союза! Власники реальностей у Львові, замешкалі на провінції, зголосять своє приступлення на члени просто на адресу Союза письменно. Вкладки від членів, що мешкають у Львові, збирає п. Іван Коваль, власник реальности і член виділу Т-ва. Членом Союза повинен бути кожний власник камениці, дому, вілі, парцелі — без огляду на те, чи дану власність у цілости чи в части посідає. — Виділ.

— Львівська хроніка. Майже в білий день, бо при досвітку, у середині міста, бо на вул. Трибунальській, бандити напали на кабаретового артиста Олеславського, що вертав з праці у кабарі „Варшава" до хати, побили його, відобрали портфель і шалик. Безпека львівських громадян стає ще менша на окраїнах міста. Трапляються випадки, що озброєні бандити нападають на самотні жінки, які поривають, підготовивши раніше віз кіньми. Така пригода трапилася одній жінці, поки що невідомого прізвища: робітниці фабрики Рунера мали бачити опішнічу утечу возу з нещасливою жертвою, що безсило боролилась. — Виявилось, що вломниками, які ограбували крамницю в 6-ій дільниці були жовніри 15 полку: Грубий, Мартин і Рушковський; вони признались до вини. — За образу нареченої громадянина Зиновія Мартиняк пробив ножем свого приятеля; один пішов до шпиталю, другий до арешту. — На Личаківській вул. найшли підкинене 8-денне немовля з карткою Іван Семчишин. Мати не видержала і пополудні таки прийшла на поліцію відібрати свою дитину.

— Рівні трагедії. Якийсь молодець Магоньский з Любиня Великого кинувся під поїзд із розпуки, що родичі хотіли його вженити з дівчиною, якої не кохав. — У с. Вислок (Руденчина) дівчина Бронь з Рудок задушила дитину і кинула її до ріки.

— Проти еміґраційної з Італії. Рада міністрів у Варшаві гадає видати закон, який забороняє заохочувати людей до еміґрації.

— Комірне на місяць вересень лишається незміненим, таким самим, як у серпні.

— Знижка муки та печива прийнята маґістратом у новій тарифі максимальних цін. При цьому повторений заказ випікати хліб із житньої муки кращої як 60 проц.

— Львівські авта, що поволі випирають коні, не належать до ідеальних виробів: боки неодного з них світять дірами та латами. Поліція задержала передувчора 15 таких небезпечних машин, відсилаючи їх до інжинірської санаторії або до пенсійного захисту.

— Нова українська фабрика у Львові. Промисл виправки і фарбування футер є у нас майже зовсім непоплинений наслідком недостачі реміснків, що знали би нові методи праці. Зате чужина, головно Німеччина розвинула цю галузь промислу дуже високо, завдяки новим методам основаним на точних хемічних дослідах. Тому-то наш сирівець ішов звичайно на чужину, а опісля перероблений вертав назад, однак за готові фабрикати треба було платити часто і десятикратну ціну. Щоби розвинути цю галузь промислу в краю відчинила Промислово-торговельна Спілка „Хром", яка вже веде торговлю шкіри при вул. Руській ч. 20., також фабрику виправи і фарбування футер, яка міститься у Львові, при вул. Городецькій ч. 95. Фабрика під проводом вишколеного інжиніра хемії, який у центрах гарбарського промислу Чех і Німеччини присвоїв собі удосконалені нові методи гарбарські і має машини найновішої конструкції, так, що витворені фабрикати не є гірші від чужих виробів. Фабрика приймає до виправи і фарбування всякі роди шкір, як баранів, котів, кріликів, заяців, кіз, лисів, видер, то-що. Коли зважимо, що за дешеві гроші може кожний із шкір із свого господарства або з польювання мати дешеве футро у згаданій фабриці, то не сумніваємося, що широкі кола нашої суспільности скористають з нагоди недалекої зими, щоби забезпечитися в дешеві футра згідно з теперішньою модою.

— Катастрофи. У Відні горів міський будинок одної дільниці; величезні шкоди. — Між Шамоні і Середземним морем поїзд упав з 15 метрів униз: 18 осіб убитих, 20 ранених.

— Світова всячина. Болівія і Параґвай посварились за невозідкритий нафтовий терен: ідуть переговори, щоби оминути війни. — Сіоністичний конґрес у Базелї не рішив ще: чи має признати мандати представникам переслідуваних сіоністів у СРСР. — Нім. власники кін рішили на зїзді у Норимберзі бойкотувати фільми америк. фабрик. — Бувш. наслідник югославянського престолу, Юрій, що зрікся своїх прав, пробував самоубийства; його стан грізний. — У Ніеадеці арештували на домагання ... [illegible] ... мовської митової влади ... [illegible] голови

франц. торговельної палати Насіно. — Лідер нім. націоналістів гр. Вестарп ставить у парляменті внесок, щоби справу національного прапору „вирішити загальним голосуванням населення. — Італійський уряд обнижує деякі податки. — 24-го серпня почалась у Женеві конференція преси акредитованої при Лізі Націй. — Берлінський президент поліції подав у суд редакт. комуністичної „Роте Фане" за образу чести.

— **Мих. Голинський** перед своїм виїздом за кордон виступить востаннє у львівськім міськім театрі в опері „Гальна" в ролі Йонтка в середу 31. п. м.

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10. І. пов. на щадничу книжечку ч. 7910.

Лист до Редакції.

З приводу церковної боротьби в Америці.

Пітсбурґ, Па, 8. серпня 1927.

Хвальна Редакціє!

В „Ділі" з дня 26. травня 1927 р. є допис з Америки, який підписав „Нюйорчанин". В тому дописові порушено м. ін. і мене. В обороні правди прошу отже помістити отсе спростування:

Як тільки о. Жука суспендовано, то назначено мене адміністратором його парохії. Одначе маючи богато праці в своїй парохії, я не міг цілком природно завідувати парохією о. Жука. В тій справі хотів я з ним розмовитись телефонічно, та не міг його застати дома. Тому поїхав до о. Жука, щоби з ним побачитись особисто та представити йому сумні наслідки церковної боротьби. Ані в думці не було мені відбирати його парохію, бо, як я сказав, це було для мене навіть неможливим з огляду на те, що у мене богато праці в моїй парохії. Правда, що люди заступили мені дорогу, бо думали, що я дійсно їду обнимати парохію в Карнеґі. І якби я був мав дійсно обняти парохію, то легко це міг би був зробити при помочі світських властей. Та цього я не робив, а лиш пояснив людям, що не ходить мені про обняття парохії, а лиш про особисте побачення з о. Жуком. А коли люди сказали, що о. Жука нема, то я яким неображеним вернув домів. При кінці зазначу, що у нас, на щастя, церковна боротьба вже притихла, а о. Жук один з перших просив епископа, щоби з него зняти суспензу, коли побачив безцільність дальшої боротьби.

З належним поважанням
о. Стефан Маланяк
парох церкви св. І. Хрестителя в Пітсбурґу, Па.

ОПОВІСТКИ.

Новий Український Театр під дир. П. Карабіневича:

Монастириська:
31. VIII. „Дні нашого життя".
1. IX. „Іспанська муха".
2. IX. „Царевич".
3. IX. „День і ніч".
4. IX. „Утоплена".

Бучач:
5. IX. „Ой не ходи Грицю".
6. IX. „Царевич". 170 22—?

Жіноча промислова кооператива „Труд" у Львові приймає учениць на 3 літну фахову науку шиття і крою білля та суконь. Всі терміналорки ходять до української фахово-доповняючої школи удержуваної Т-вом „Рідна Школа". Диплом, який дістають учениці з кравецької корпорації по скінченню науки, управнює їх до самостійної фахової праці. Зголошення устно і письменно в „Труді" Львів, Ринок ч. 39. 343 2—2

Однорічний курс крою, шиття білля і артистичних робіт урядже Стефанія Шміґельська. Початок курсу 15 вересня ц. р. Зголошення і близші пояснення: вул. Набєляка 11. II. пов. 285 6—6

З дівочої ґімназії СС. Василіянок у Львові (з повними правами державної вул. Длуґоша 17). Початок шк. року (Богослуження) дня 1. вересня о год. 8-ій рано. Тогож дня вступні іспити до І-ої кляси о год. 10 рано. Вступні іспити до вищих кляс (І—VII.) 1—3 вересня (початок о год. 9 рано). За приміщенням учениць в ґімн. інституті звертатися до Ігуменату СС. Василіянок (вул. Зиблікевича ч. 30). — За Управу ґімназії: *Д-р Василь Щурат.* 346 3—3

Вписи до висшого музичного інституту ім. М. Лисенка у Львові будуть відбуватися в днях 30, 31 серпня і 1 і 2 вересня. Дня 3 вересня розпочинається правильна наука. Близші інформації в афішах і в канцелярії Муз. Т-ва від 30 ц. м. від год. 3—6-ої попол. 312 3—3

Позір! Бережанщина! Подається до відома Тов. Студентам бережанського повіту, що дня 6. вересня ц. р. в год. 10 рано, відбудуться в салі Бесіди студентські сходини, в справі переведення збірки в місяці студента. Проситься о численну участь. 1—2

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

За редакцію відповідає д-р Іван Німчук. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.